

ภูมิปัญญาท้องถิ่น ประเพณี “ขึ้นรูปไม้”

พงศาวดารแห่งศาลทั้ง ๕ แห่งบ้านสมุนหมู่ ๓ ต.พิหารแดง อ.เมือง จังหวัดสุพรรณบุรี ทุกวันขึ้น ๑๓ ค่ำเดือน ๖ ของทุกปีจะมีประเพณีประจำที่หมู่บ้านที่ต้องไปไหว้หรือบวงสรวงศาลเจ้าแห่งบ้านสมุน ประเพณีนี้มีชื่อเรียกว่า “ขึ้นรูปไม้” จะเห็นได้ว่าทุกๆปีจะมีคนขึ้นรูปไม้จำนวนมาก ไม่ว่าจะอยู่ใกล้หรือไกลแค่ไหนแม้กระทั่งอยู่ต่างประเทศไม่ว่าทวีปไหนๆอเมริกา ยุโรป เอเชีย ก็ต้องกลับมาขึ้นรูปไม้ตามประเพณี

มีความเชื่อต่อกันมาว่าถ้าใครได้มีเชื้อสายโลหิตที่สืบทอดมาจากชาวบ้านสมุนนั้น เมื่อถึงวัยอันสมควรที่แต่งงานมีครอบครัว ไม่ว่าจะเป็หญิงหรือชายเมื่อมีทายาทสืบสายโลหิตคนแรกจะต้องมาทำพิธีขึ้นรูปไม้เสมอ หรือ ถ้าใครแต่งงานแล้วเกิน ๒ ปียังไม่มืทายาทสืบสายโลหิต ถ้าได้มาทำพิธีบวงสรวงศาลเจ้าแห่งนี้ก็จะมีทายาทสืบสายโลหิต

ทำไมถึงมีชื่อประเพณีว่าขึ้นรูปไม้ “ในความคิดเห็นของคนในสมัยก่อน ผู้ที่มาบวงสรวงศาลเจ้านั้นจะต้องมีแผ่นไม้ที่รูปร่างคล้ายๆใบเสมาและจะมีรูปเทวดา (ผู้ชาย) เขียนอยู่บนแผ่นไม้ หรือ รูปนางฟ้า (ผู้หญิง) เขียนอยู่บนแผ่นไม้ เมื่อทำพิธีถวายภัต ตาหารและเดินวนศาลเจ้าทั้ง ๓ ศาลโดยวนศาลละ ๓ รอบเสร็จก็จะนำแผ่นป้ายรูปเทวดาไปวางไหว้ที่บนศาลนั้นๆ

โดยศาลเจ้านั้นมี ๕ ศาล แบ่งเป็นศาลเจ้าเทวดา ซึ่งเมื่อเดินวนศาลเสร็จจะนำแผ่นป้ายรูปเทวดาวางไว้ที่บนศาลเจ้าเทวดา (ผู้ชาย) และวางแผ่นไม้รูปนางฟ้าที่ศาลเจ้าเทวดาผู้หญิง ” และส่วนประกอบที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งคือ ขนมงก ซึ่งเป็นขนมไทยที่ใช้รวมในการเข้าประกอบพิธีกรรม

รายพระนามเทพดาที่รักษาศาลเจ้าแห่งบ้านสมุน มี ๕ พระองค์ มีพระนามดังนี้

๑) พ่อร่มขาว ๒) พ่อปู่ ๓) เจ้าแม่ลูกจันทร์ ๔) พ่อปราสาททอง ๕) พ่อร่มนาค

มีเรื่องเล่าตามพงศาวดารกล่าวว่าก่อนเสียกรุงครั้งที่ ๑ ท้าพพม่าได้ยกทัพเข้ามาและผ่านเข้ามาทางหัวเมืองสุพรรณบุรี ทหารพม่าบางกลุ่มหรืออาจจะเรียกว่ากลุ่มโจรพม่าบางกลุ่มได้เข้ามาเช่นฆ่าและข่มขืนราษฎรชาวไทย โดยไม่เว้นแม้กระทั่งเด็กเล็กเด็กแดง และผู้หญิงที่ตั้งท้อง หรือที่หนักกว่านั้นโจรพม่าบางคนยังติดเรื่องการพนัน แต่การพนันที่วันนั้นเดิมพันครั้งละ ๒ ชีวิต โดยทายเดิมพันกันว่าเด็กในท้องผู้หญิงนั้นจะเป็นชายหรือหญิง เมื่อทายและเดิมพันกันเสร็จก็จะจับผู้หญิงที่มีท้องนั้นผ่าท้องออกเพื่อดูผลลัพธ์ที่เดิมพันว่าเด็กในท้องนั้นเป็นชายหรือหญิง ทำให้แม่และลูกในท้องเสียชีวิต ซึ่งการกระทำดังกล่าวเป็นเรื่องที่ผิดศีลธรรมและป่าเถื่อนอย่างมาก และไม่เคยมีมาก่อนในพระราชประเพณีสงครามเป็นเรื่องที่อัปยศและอดสู้อยิ่งนัก

ในประวัติศาสตร์ของชาติไทยนั้นก่อนสถาปนากรุงเทพทวารวดีศรีอยุธยาในหัวเมืองสุพรรณนั้นเคยเป็นหัวเมืองใหญ่มาก่อนเป็นศูนย์กลางแห่งความเจริญหรือเรียกว่า “ดินแดนสุวรรณภูมิ” และ

ดินแดนดังกล่าวยังมีหลักฐานและร่องรอยทางประวัติศาสตร์เช่น แนวคูเมืองโบราณและถ้ำขาม ลูกปัด รวมทั้งวัดวาอารามต่างๆ เช่น วัดป่าเลไลยก์ วัดพระศรีรัตนมหาธาตุ ที่ค้นพบพระเครื่องในชุดเบญจภาคี ซึ่งก็คือพระผงสุพรรณ พระร่วงยืนวัดปู่บัว พระมเหศวร และพระเครื่องต่างๆอีกมากมาย และดินแดนแถบนี้เคยมีเจ้าเมืองปกครองดินแดนแห่งนี้มาก่อน กษัตริย์ที่ปกครองบ้านเมืองด้วยทศพิธราชธรรมเมื่อเสด็จสวรรคตไปแล้วจะได้เป็นเทพยดาชั้นสูงหรือเป็นพระสยามเทวาธิราช ซึ่งก็คือเทพยดาที่พิทักษ์ปกป้องรักษาแผ่นดินและศาลเจ้าทั้ง ๕ แห่งบ้านสมุนนั่นเอง

จากการกระทำที่ป่าเถื่อนและผิดศีลธรรมต่างๆที่ไม่เคยมีในพระราชเพณีสงครามที่กองโจรพม่าได้ก่อไว้กับราษฎรชาวไทยนั้น เป็นเรื่องที่น่าอัปยศอดสู่มาก ซึ่งจากการกระทำดังกล่าว ทำให้เทพยดาและพระสยามเทวาธิราชเกิดความสงสารและเวทนาแก่อาณาประชาราษฎรชาวไทยยิ่งนัก ศาลเทพเจ้าทั้ง ๕ แห่ง บ้านสมุนนั้นได้มีมานานแล้วและมีความศักดิ์สิทธิ์ยิ่งนัก ราษฎรชาวไทยบางกลุ่มที่รู้ถึงเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของศาลเทพยดาทั้ง ๕ นี้ ได้พากันอพยพมาพึ่งพ ะบารมีของศาลเทพยดาทั้ง ๕ แห่งนี้ ให้คอยช่วยพิทักษ์และปกป้องรักษาให้อยู่เย็นเป็นสุขและรอดพ้นภัยต่างๆจากเงื้อมมือและคมหอกคมดาบของกองโจรพม่า เป็นเรื่องมหัศจรรย์ยิ่งนักด้วยพระบารมีของเทพยดาทั้ง ๕ ของบ้านสมุนแห่งนี้ ซึ่งปกป้องรักษาและกำบังหมู่บ้านแห่งนี้ไว้เหมือนเมืองลับแล ทำให้ไม่มีกองโจรพม่าเข้ามาทำอันตรายได้แก่ราษฎรชาวไทยที่พึ่งพระบารมีศาลเจ้าทั้ง ๕ แห่งบ้านสมุนนี้ได้ ทั้งที่กองโจรพม่าก็มีจำนวนมาก และหมู่บ้านอื่นๆก็ถูกทำลายราบเป็นหน้ากลอง แต่หมู่บ้านสมุนแห่งนี้กลับรอดพ้นมาได้ที่น่าอัศจรรย์

ด้วยความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณและพระบารมีของศาลเจ้าทั้ง ๕ แห่งหมู่บ้านสมุนนี้เอง ทำให้กลุ่มราษฎรไทยที่เคยพึ่งพระบารมีได้ให้คำสัจจะวาจาแก่ศาลเจ้าว่า “ต่อไปในภายภาคหน้าไม่ว่ากาลเวลาจะผ่านไปนานสักเพียงใด จะไม่ลืมพระคุณ หรือพระบารมีที่ได้เคยปกป้องพิทักษ์รักษาให้อยู่รอดปลอดภัยสงครามกองโจรพม่า ถ้ามีลูกหลานที่สืบสายสายโลหิตได้เกิดขึ้นมาใหม่นั้นจะต้องมากราบไหว้และบวงสรวงศาลเจ้าแห่งนี้ตลอดไป ถ้าหากผู้ใดไม่กระทำหรือไม่บอกกล่าวแก่ลูกหลานที่สืบสายโลหิต ก็ขอให้ชีวิตไม่มีความรุ่งเรืองหรือไม่มีสายโลหิตที่สืบทอดต่อไปในวงศ์ตระกูล”(เพราะถ้าไม่มีบรรพบุรุษชาวไทยกลุ่มนี้รอดชีวิต ก็คงจะไม่มีพวกเราในวันนี้)

๕. การจัดงานเป็นประจำทุกปี ...ในวันขึ้น ๑๓ ค่ำ เดือน ๖ ของทุกปี.....ระยะเวลาการจัด...๑...วัน

๖.. งบประมาณที่ใช้.....๑,๗๐๐ - ๒,๐๐๐....บาท ต่อ หนึ่งคู่.....ได้รับงบประมาณจาก

๖.๑ หน่วยงาน/องค์กร(หลัก).....จำนวน.....บาท

๖.๒ อื่นๆ.....คู่ สามิภรรยา ที่เข้าร่วมพิธีแต่ละครอบครัว ออกค่าใช้จ่ายเอง.....จำนวน...๒,๐๐๐.....บาท

๗. จำนวนคนที่ร่วมงานประเพณี.....สามิภรรยา จำนวน ๒๐๐ คู่.... (ในปีที่ผ่านมา)

๘. ผู้จัด

๘.๑ หน่วยงานรับผิดชอบหลัก.....

๘.๒ ชื่อ-สกุล (เลขานุการคณะกรรมการจัดงาน).....นางชำนัญ เกิดสกุล.....

ที่อยู่.....บ้านเลขที่ ๑๖๐ หมู่ ๓ ต.พิหารแดง อ.เมือง จ.สุพรรณบุรี.....

โทรศัพท์...๐๘๕ - ๑๖๐-๔๗๒๑...โทรสาร.....E-mail.....

๘.๓ หน่วยงาน/องค์กร/สถาบัน ที่ร่วมจัด.....ชาวบ้านในชุมชนตำบลพิหารแดง

๙. การสร้างอาชีพและรายได้ให้กับครอบครัว/ชุมชน.....สามารถเป็นการเสริมรายได้ให้กับผู้รับทำขนม
และเตรียมงาน คอบครัวละ ๗,๐๐๐ - ๑๐,๐๐๐ บาท ต่อหนึ่งครั้ง.....